

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства енергетики України
та Міністерства захисту довкілля та
природних ресурсів України
_____ 2024 року № _____

Порядок та умови страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду

I. Загальні положення

1. Страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яку може бути заподіяно внаслідок ядерного інциденту (далі – страхування відповідальності) проводиться з метою відшкодування ядерної шкоди.

2. Умови страхування відповідальності визначаються договором страхування (співстрахування) відповідальності, укладення якого може посвідчуватися страховим полісом (сертифікатом).

Договір страхування (співстрахування) відповідальності укладається відповідно до єдиної форми договору страхування (співстрахування) відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яку може бути заподіяно внаслідок ядерного інциденту (далі – договір страхування відповідальності), затвердженого Загальними зборами членів об'єднання «Ядерний страховий пул» (далі – Ядерний страховий Пул).

3. У цих Порядку та умовах терміни застосовуються у значеннях, наведених у Законах України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», «Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення» (далі – Закон 2893-III), «Про страхування» (далі – Закон 1909-IX) та у Віденській конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду від 21 травня 1963 року, підписаної 21 травня 1963 року у місті Відні, ратифікованої Законом України «Про приєднання України до Віденської конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду».

II. Суб'єкти та об'єкт страхування відповідальності

1. Страховик – юридична особа-резидент України, яка отримала в установленому порядку ліцензію на здійснення діяльності із страхування за класом страхування 13, визначеним статтею 4 Закону 1909-IX (ризиком в межах цього класу страхування), яка включає ризики страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту відповідно до Закону 2893-III в межах цього класу страхування, та є членом Ядерного страхового Пулу.

Договір страхування відповідальності укладається страховиками-членами Ядерного страхового Пулу на умовах співстрахування. В такому договорі

визначається пропорція (частка) та сума участі кожного страховика-члена Ядерного страхового пулу, який є співстраховиком за договором страхування відповідальності (далі – страховик-член Пулу), у тому числі шляхом посилання на витяг з протоколу Загальних зборів членів Пулу.

У договорі співстрахування повинні міститися умови, що визначають права і обов'язки кожного страховика-члена Пулу, у тому числі шляхом посилання на внутрішні документи Ядерного страхового Пулу, затверджені рішеннями Загальних зборів членів Пулу.

Рішенням Загальних зборів Ядерного страхового Пулу визначається один із страховиків-членів Пулу, який є уповноваженою особою на підписання договору страхування відповідальності від імені інших членів Пулу, а також виконання інших зобов'язань відповідно до договорів доручення укладених з членами Пулу (далі – уповноважений страховик). Рішення членів Ядерного страхового пулу оформлюється відповідним протоколом Загальних зборів членів Ядерного страхового Пулу.

У цих Порядку та умовах під «страховиками-членами Пулу» розуміються як усі разом члени Ядерного страхового Пулу, включаючи уповноваженого страховика, так і кожен з них окремо.

2. Страхувальник – оператор ядерної установки, призначений державою в установленому порядку.

3. Об'єкт страхування – відповідальність страхувальника за ядерну шкоду, заподіяну потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок ядерного інциденту на ядерній установці, визначеній у договорі страхування відповідальності та/або під час перевезення ядерного матеріалу на ядерну установку страхувальника після прийняття ним від оператора іншої ядерної установки відповідальності за цей матеріал або під час його перевезення з ядерної установки страхувальника і відповідальність за який не була прийнята іншим оператором згідно з письмовою угодою.

III. Страхові ризики і страхові випадки, винятки із страхових випадків та обмеження страхування

1. Страховий ризик – подія, на випадок виникнення якої проводиться страхування, що може призвести до заподіяння ядерної шкоди потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок ядерного інциденту, відповідальність за яку несе страхувальник.

2. Страховим випадком при страхуванні відповідальності за ядерну шкоду є набрання законної сили судовим рішенням про відшкодування ядерної шкоди або укладення договору про відшкодування ядерної шкоди, стороною яких є уповноважений страховик.

3. Не підлягають страхуванню випадки заподіяння ядерної шкоди внаслідок ядерного інциденту, який спричинений:

воєнними (бойовими) діями (незалежно від того, чи була оголошена війна), вторгненням, діями іноземних ворогів, збройними конфліктами, громадянською війною, повстанням, революцією, масовими заворушеннями, страйками, терористичними актами, діями військової чи узурпованої влади, конфіскації, націоналізації, реквізицією, знищенням, чи пошкодженням ядерної установки за рішенням окупаційної влади, що, зокрема, але не виключно, призвело до ядерного інциденту через зменшення або унеможливлення контролю над рівнем експлуатаційної безпеки, відповідністю експлуатації ядерної установки вимогам норм, правил та стандартів з ядерної та радіаційної безпеки, технологічним регламентам безпечної експлуатації, робочим програмам, інструкціям, керівництвам та іншій експлуатаційній документації;

діями непереборної сили, у тому числі природними явищами, які мають винятковий, неминучий, непередбачуваний характер.

4. За договорами страхування відповідальності не відшкодовуються збитки:

1) пов'язані з відшкодуванням моральної шкоди, упущеною вигодою, негативними наслідками від генетичних змін;

2) пов'язані із шкодою, заподіяною майну страхувальника, яке належить йому на праві власності чи яким він володіє на праві господарського відання, оперативного управління, за договором зберігання, доручення або на інших законних підставах.

IV. Розміри страхових сум, порядок розрахунку та умови здійснення страхових виплат

1. Страхова сума – грошова сума, в межах якої страховик-член Пулу відповідно до умов договору страхування відповідальності та законодавства зобов'язаний провести страхову виплату потерпілій третій особі (її спадкоємцям, законним представникам, правонаступникам) у разі настання страхового випадку в період дії договору страхування відповідальності.

Загальна страхова сума за договором страхування відповідальності оператора ядерної установки еквівалентна 150 млн. Спеціальних прав запозичення, а для дослідницьких реакторів – 5 млн. Спеціальних прав запозичення, за кожний ядерний інцидент, а також сукупно за всіма страховими випадками, які сталися під час дії договору страхування відповідальності.

2. Відповідальність страховика-члена Пулу за договором страхування відповідальності у разі смерті потерпілої третьої особи обмежується сумою, що дорівнює 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, установлених на

момент винесення судового рішення або укладення договору про відшкодування ядерної шкоди, на кожну потерпілу третю особу.

3. Відповідальність страховика-члена Пулу за шкоду, заподіяну здоров'ю потерпілої третьої особи, обмежується сумою, що дорівнює 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, установлених на момент винесення судового рішення або укладення договору про відшкодування ядерної шкоди, на кожну потерпілу третю особу, але не більше ніж розмір фактично заподіяної шкоди такій особі.

4. Відповідальність страховика-члена Пулу за шкоду, заподіяну майну потерпілої третьої особи, обмежується сумою, що дорівнює 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, установлених на момент винесення судового рішення або укладення договору про відшкодування ядерної шкоди, на кожну потерпілу третю особу, але не більше ніж розмір фактично заподіяної шкоди такій особі.

5. За заподіяння шкоди життю або здоров'ю потерпілої третьої особи страхові виплати здійснюються в такому розмірі:

1) у разі смерті – 100 відсотків суми, зазначеної у пункті 2 цього розділу, за кожного померлого;

2) у разі встановлення інвалідності:

I групи – 100 відсотків;

II групи або категорії «дитина-інвалід» – 75 відсотків;

III групи – 60 відсотків страхової суми, зазначеної у пункті 3 цього розділу, на кожного потерпілого;

3) у разі тимчасової непрацездатності (розладу здоров'я, лікування) – 0,2 відсотка страхової суми за кожний день непрацездатності (розладу здоров'я, лікування), спричиненої страховим випадком, але не більше ніж 60 відсотків страхової суми, зазначеної у пункті 3 цього розділу, на кожного потерпілого.

6. Якщо внаслідок страхового випадку сталося заподіяння шкоди потерпілій третій особі і такій особі була здійснена страхова виплата, у подальшому внаслідок цього страхового випадку страхові виплати згідно з пунктами 2, 3 і 4 цього розділу здійснюються за вирахуванням раніше здійснених страхових виплат за відповідним видом шкоди, заподіяної потерпілій третій особі за цим страховим випадком.

7. Якщо розмір ядерної шкоди перевищує загальну страхову суму за договором страхування відповідальності, страхові виплати здійснюються у такій черговості відшкодування шкоди:

у разі смерті потерпілих третіх осіб;
у разі встановлення інвалідності потерпілим третім особам;
у разі тимчасової непрацездатності потерпілих третіх осіб;
у разі заподіяння шкоди майну потерпілих третіх осіб-фізичних або юридичних осіб.

8. Грошова сума, у межах якої страховик-член Пулу зобов'язаний здійснити виплату з настанням окремого страхового випадку, дорівнює відповідній страховій сумі, зменшеній на величину вже здійснених відповідних страхових виплат за таким договором страхування відповідальності. Після здійснення страхової виплати страхувальник має право відновити обсяг зобов'язань страховика-члена Пулу шляхом сплати додаткової страхової премії, яка обчислюється виходячи з тарифу, встановленого договором страхування відповідальності відповідно до вимог цього Порядку та умов, і обсягу здійсненої страхової виплати. Умови сплати додаткової страхової премії визначаються додатковою угодою до договору страхування відповідальності.

V. Страхові тарифи і страхова премія

1. При страхуванні відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, використовуються такі максимальні тарифи:

1) при страхуванні генеруючих ядерних установок – страховий нетто-тариф на одну ядерну установку – 0,675 відсотка;

2) при страхуванні генеруючих ядерних реакторів – страховий нетто-тариф на один ядерний реактор – 0,180 відсотка;

3) при страхуванні дослідницьких ядерних реакторів – страховий нетто-тариф на реактор – 0,079 відсотка;

4) при страхуванні негенеруючих об'єктів – страховий нетто-тариф на об'єкт – 0,020 відсотка;

5) розрахунок страхового брутто-тарифу провадиться за формулою:

$$TB = \frac{TN}{1-f} \quad (1)$$

де:

f – коефіцієнт навантаження, що дорівнює 0,2;

TN – нетто-тариф;

6) при страхуванні генеруючих ядерних установок – страховий брутто-тариф на одну ядерну установку – 0,843 відсотка;

7) при страхуванні генеруючих ядерних реакторів – страховий брутто-тариф на один ядерний реактор – 0,225 відсотка;

8) при страхуванні дослідницьких ядерних реакторів – страховий брутто-тариф на реактор – 0,099 відсотка;

9) при страхуванні негенеруючих об'єктів (СВЯП-1, СВЯП-2, ЦСВЯП, ССВЯП) – страховий брутто-тариф на об'єкт – 0,025 відсотка;

10) при страхуванні декількох ядерних установок, розрахунок тарифу провадиться за формулою:

$$T = n \cdot T_B, \quad (2)$$

де:

n – кількість ядерних установок;

T_B – брутто-тариф на одну ядерну установку.

Річний страховий тариф за конкретним договором страхування відповідальності, що не перевищує максимального страхового тарифу, узгоджується Ядерним страховим Пулом із відповідним страхувальником до укладення договору страхування відповідальності та затверджується Загальними зборами Пулу.

2. Страхова премія оплачується страхувальником відповідно до умов договору страхування відповідальності.

VI. Укладення договору страхування відповідальності

1. Договір страхування відповідальності укладається на підставі письмової заяви страхувальника за формою, затвердженою Ядерним страховим Пулом, між уповноваженим страховиком та страхувальником лише після призначення страхувальника оператором ядерної установки.

2. Договір страхування набирає чинності з 00 годин дня, наступного за днем укладення договору та/або сплати страхової премії чи її першої частини (у разі сплати страхової премії частинами), та закінчується о 24 годині дати, що зазначена в договорі страхування як дата закінчення строку дії договору страхування, якщо інше не передбачено договором страхування відповідальності. Строк дії договору страхування встановлюється за згодою уповноваженого страховика і страхувальника та зазначається в договорі страхування відповідальності.

3. Страхувальник зобов'язаний забезпечити безперервність страхування шляхом укладення додаткової угоди до чинного договору страхування щодо продовження його дії на черговий період страхування або укладення нового договору страхування відповідальності, страховий захист за яким має

розпочинатись з наступного дня після закінчення дії договору страхування, що був укладений на попередній період страхування.

4. Якщо протягом строку дії договору страхування відповідальності стався ядерний інцидент, внаслідок якого була заподіяна ядерна шкода, страховик-член Пулу несе відповідальність щодо відшкодування такої шкоди за договором страхування відповідальності протягом 10 років з дня заподіяння шкоди майну осіб і безстроково у разі заподіяння ядерної шкоди життю або здоров'ю потерпілих третіх осіб.

5. Страхувальник зобов'язаний:

сплачувати страхову премію у порядку та строки, встановлені договором страхування відповідальності;

під час укладення договору страхування відповідальності надати уповноваженому страховику необхідну інформацію стосовно ядерної установки та про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику (визначення ймовірності та вірогідності настання страхового випадку і розміру можливих збитків), та/або надати йому іншу інформацію, що має істотне значення для прийняття рішення про укладення договору страхування та/або про розмір страхової премії за договором страхування;

протягом строку дії договору страхування відповідальності повідомляти уповноваженого страховика про будь-яку зміну обставин, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику (визначення ймовірності та вірогідності настання страхового випадку та розміру можливих збитків), та/або інших обставин, що впливають на розмір страхової премії за договором страхування;

надавати можливість визначеним Пулом особам проводити експертний, інспекційний огляд ядерних установок, оператором яких є страхувальник, або інших об'єктів, що можуть вплинути на визначення ступеня ризику під час укладання та дії договору страхування, а також за письмовим запитом надавати представникам уповноваженого страховика необхідну технічну та іншу інформацію щодо ядерного інциденту та/або експлуатації зазначених ядерних установок або інших об'єктів відповідно до встановлених законодавством правил передачі такої інформації;

інформувати уповноваженого страховика, у порядку та строки, визначені договором страхування відповідальності, про виникнення ядерного інциденту, внаслідок якого може настати страховий випадок, і вжити заходів для його локалізації та зменшення наслідків страхового випадку;

надавати уповноваженому страховику достовірну та повну інформацію про причини настання ядерного інциденту, документально підтвердити настання ядерного інциденту, внаслідок якого була заподіяна ядерна шкода, та повідомити про його наслідки;

повідомити центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії про

прийняття страхувальником рішення щодо дострокового припинення дії договору страхування відповідальності або про відмову від договору страхування відповідальності у десятиденний строк з дня прийняття такого рішення.

Договором страхування відповідальності або законодавством можуть бути передбачені також інші обов'язки страхувальника.

6. Уповноважений страховик зобов'язаний:

після отримання повідомлення про настання страхового випадку (надходження письмової заяви від страхувальника) вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для здійснення своєчасної страхової виплати;

здійснити від імені і за рахунок страховиків-членів Пулу страхову виплату за наявності всіх необхідних документів, які передбачені договором страхування відповідальності та/або законодавством, або прийняти рішення про відмову у виплаті;

не розголошувати інформацію, забезпечувати збереження інформації, що становить таємницю страхування, з урахуванням вимог Закону 1909-ІХ, а також іншу інформацію, надану страхувальником на виконання договору страхування відповідальності, крім як у випадках, передбачених законодавством;

повідомляти центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії, про намір достроково припинити дію договору страхування відповідальності не пізніше ніж за 30 днів до дати такого припинення.

Договором страхування відповідальності або законом можуть бути передбачені також інші обов'язки страховика-члена Пулу.

7. Страхувальник має право отримати від уповноваженого страховика страхову виплату, якщо страхувальник за письмовим погодженням уповноваженого страховика самостійно відшкодував заподіяну ядерну шкоду особі, яка має право на отримання страхової виплати, якщо це обумовлено договором страхування відповідальності.

Договором страхування відповідальності або законодавством можуть бути передбачені також інші права страхувальника.

8. Уповноважений страховик має право:

отримувати необхідну інформацію про обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику для визначення розміру страхового тарифу. Якщо представники уповноваженого страховика виявлять умови, які за підтвердженням центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії, є небезпечними з точки зору експлуатації ядерної установки, уповноважений страховик має право вимагати їх усунення;

виступати на боці страхувальника у разі пред'явлення до нього вимоги або судового позову потерпілої третьої особи (її спадкоємців, законних представників, правонаступників);

брати участь у роботі комісій з розслідування причин ядерного інциденту та заподіяння ядерної шкоди.

Договором страхування відповідальності або законодавством можуть бути передбачені також інші права страховика-члена Пулу.

VII. Умови здійснення страхової виплати

1. Страхова виплата здійснюється уповноваженим страховиком відповідно до договору страхування відповідальності, за умови наявності всіх необхідних для прийняття рішення документів, на підставі:

заяви страхувальника, в якій містяться дані про потерпілу третю особу, причини її звернення до страхувальника;

рішення уповноваженого страховика, прийнятого за погодженням Загальних зборів Ядерного страхового Пулу, про визнання випадку страховим та здійснення страхової виплати (страхового акта), яке складається уповноваженим страховиком за визначеною ним формою.

2. Страховий акт складається на підставі одного з таких документів:

судового рішення щодо відшкодування ядерної шкоди, яке набрало законної сили;

договору про відшкодування ядерної шкоди (у разі задоволення вимог у досудовому порядку), укладеного між страхувальником, потерпілою третьою особою (особою, якій заподіяно ядерну шкоду) та уповноваженим страховиком відповідно до частини другої статті 5 Закону 2893-III.

3. Для укладення договору про відшкодування ядерної шкоди страхувальник, крім заяви, подає уповноваженому страховику:

акт (протокол) уповноваженої комісії з розслідування ядерного інциденту (аварії), інші документи компетентних органів, що підтверджують факт заподіяння ядерної шкоди третій особі та розмір збитків;

документи, що свідчать про стан здоров'я потерпілої третьої особи (витяг з Електронного реєстру листків непрацездатності, засвідчену належним чином копію висновку медико-соціальної експертної комісії про встановлення потерпілій третій особі інвалідності, інші документи, що підтверджують шкоду, заподіяну здоров'ю);

нотаріально засвідчену копію свідоцтва про смерть потерпілої третьої особи та свідоцтво про право на спадщину для її спадкоємців;

заяви потерпілих третіх осіб (їх спадкоємців, законних представників, правонаступників), подані страхувальнику у зв'язку із заподіянням ядерної шкоди;

документи, що підтверджують право власності на майно, якому заподіяна ядерна шкода;

документи, що підтверджують розмір шкоди, заподіяної майну потерпілих третіх осіб внаслідок ядерного інциденту (відповідні фінансові та бухгалтерські документи – для юридичних осіб, висновки експертизи тощо);

документ, що посвідчує особу, якій буде здійснюватися страхова виплата (зокрема, паспорт громадянина України (е-паспорт), ІД-картки з витягом із Єдиного державного демографічного реєстру, реєстраційний номер облікової картки платника податків, довідка про реєстрацію місця проживання – для фізичних осіб; виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, документи, що підтверджують повноваження керівника або представника – для юридичних осіб);

інші документи, що обґрунтовано підтверджують причини настання та розмір заподіяної ядерної шкоди.

4. Уповноважений страховик зобов'язаний скласти страховий акт протягом 20 днів з дня набрання законної сили рішенням суду, або з дня укладення договору про відшкодування ядерної шкоди.

5. Страхова виплата здійснюється у строк, який не перевищує одного місяця з дня настання страхового випадку, за реквізитами, зазначеними у заяві на страхову виплату.

6. Рішення про відмову у страховій виплаті страхувальник або потерпіла третя особа (її спадкоємці, законні представники, правонаступники), можуть оскаржити у судовому порядку.

**В.о. директора Департаменту
ядерної енергетики та атомної
промисловості Міністерства
енергетики України**

Ігор ІВАНОВ

**В.о. заступника начальника
управління – начальник
відділу формування політики у
сфері управління
радіоактивними відходами та
охорони лісових ресурсів
Управління збалансованого
природокористування
Міністерства захисту довкілля
та природних ресурсів України**

Ірина ОЛІНКЕВИЧ